

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
_____ Н.В. Сментина
“   ” _____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: **«Дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку
(на прикладі ринку м'яса птиці України)»**

Виконавець:
студентка бб групи
факультету економіки та управління підприємництвом

Григоржевська Юлія Валентинівна _____

Науковий керівник:
к.е.н., доцент

Янковий Володимир Олександрович _____

ОДЕСА – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ	
КОН'ЮНКТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	6
1.1. Сутність та особливості кон'юнктурних досліджень	6
1.2. Методичні підходи щодо дослідження кон'юнктури ринку	18
1.3. Економіко-математичні моделі у прогнозуванні ринкової кон'юнктури	25
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ М'ЯСА	
ПТИЦІ	33
2.1. Характерні особливості м'яса птиці	33
2.2. Аналіз кон'юнктури ринку м'яса України	40
2.3. Стан та тенденції ринку м'яса птиці України	45
РОЗДІЛ 3. ПРОГНОЗУВАННЯ РИНКОВОЇ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ	
М'ЯСА ПТИЦІ УКРАЇНИ.....	53
3.1. Основні проблеми зміцнення позицій України на світовому ринку м'яса птиці	53
3.2. Прогнозування стану ринку м'яса птиці України	61
ВИСНОВКИ	69
Список використаних джерел.....	72

ВСТУП

Актуальність теми. Дослідження кон'юнктури товарного ринку є важливим етапом в ухваленні управлінських рішень, оскільки результати таких досліджень дають змогу знизити ризики під час проектування управлінських рішень (вихід на нові ринки, пошук нових можливостей, обґрунтування диверсифікації бізнесу тощо). Уміння й навички проведення кон'юнктурних досліджень є вектором успішного функціонування фірми у зовнішньому середовищі.

Нині питання дослідження й оцінки кон'юнктури міжнародних, національних та локальних товарних ринків набувають особливої актуальності в контексті розвитку теорії та практики маркетингових досліджень. Необхідність вивчення ринкової кон'юнктури визначається сутністю сучасного маркетингу, його чітко вираженою орієнтацією на інтереси ринку.

Приступаючи до аналізу кон'юнктури товарного ринку, важливим питанням є організація самого дослідження, тобто підбір методик, методів, вибір параметрів, факторів тощо. В літературі з питань дослідження кон'юнктури ринку переважно містяться методики та методичні вказівки щодо дослідження ринкової кон'юнктури. Методологія кон'юнктури ринку в повному розумінні цього слова практично не знаходить відображення в теорії.

Стан та динаміка виробництва м'яса птиці в Україні протягом останніх років свідчить про необхідність його більшої ефективності. Стратегічним пріоритетом соціального та економічного розвитку України в умовах ринкових перетворень є підвищення рівня продовольчої безпеки держави на основі нарощування виробництва продуктів харчування, поліпшення їх якості та збалансованості за поживними речовинами, а також забезпечення захисту інтересів вітчизняного виробника.

Продовольча система України, як і будь-яка інша, – це єдине економічне формування, що складається з окремих взаємопов'язаних частин, кожна з яких виконує свої специфічні функції, спрямовані на вирішення загального завдання: забезпечення населення високоякісними продуктами харчування за доступними цінами. У зв'язку з цим продукти птахівництва, зокрема виробництво м'яса птиці, за співвідношенням ціни і якості, враховуючи купівельну спроможність населення України, завжди посідали провідні позиції.

Аналізу кон'юнктури ринку присвячено багато робіт таких науковців як Герболка Н.Л., Горин М.Ф., Коваленко О.Ю., Ковальов А.І., Кучеренко В.Р., Карпов В.А., Маркітан О.С, Тюха І.В., Левшин М.Ф. та інших.

Метою дослідження є аналіз стану ринку м'яса птиці, виявлення перспектив його розвитку та прогнозування ринкової кон'юнктури.

Задачі дослідження:

- розкрити сутність та особливості кон'юнктурних досліджень;
- дослідити методичні підходи щодо дослідження кон'юнктури ринку;
- розглянути економіко-математичні моделі у прогнозуванні ринкової кон'юнктури;
- описати характерні особливості м'яса птиці;
- проаналізувати кон'юнктуру ринку м'яса України;
- дослідити стан та тенденції ринку м'яса птиці України;
- визначити основні проблеми зміцнення позицій України на світовому ринку м'яса птиці;
- здійснити прогнозування стану ринку м'яса птиці України.

Об'єктом дослідження є процеси на ринку м'яса птиці, його стан та перспективи розвитку.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти кон'юнктурних досліджень.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у кваліфікаційній роботі на здобуття освітнього ступеня магістра було

використано наступні методи: порівняльний метод, розрахунково-аналітичний та структурно-динамічний методи, метод експертних оцінок.

Інформаційною базою дослідження слугували нормативно-правові акти та законодавство України, наукові видання, маркетингові дослідження, офіційні статистичні дані, матеріали конференцій та інші Інтернет-ресурси, присвячені проблемам та особливостям функціонування ринку м'яса птиці.

Публікації. За результатами здійсненого дослідження опубліковано статтю «Аналіз кон'юнктури ринку м'яса в Україні» у студентському збірнику ФЕУП ОНЕУ.

ВИСНОВКИ

1. Кон'юнктура ринку – економічна ситуація, що складається на ринку і характеризується рівнями попиту та пропозиції, ринковою активністю, цінами, обсягами продажів, рухом процентних ставок, валютного курсу, заробітної плати, дивідендів, а також динамікою виробництва і споживання.

2. Кон'юнктура потребує постійних, безперервних досліджень та прогнозів. Тому виникає необхідність методологічної основи, котра враховує найбільшу кількість факторів, принципів, показників та методів. Результати кон'юнктурних досліджень можуть бути використані для різних цілей, таких як складання економічних та технічних прогнозів, визначення перспективних напрямів наукових досліджень, складання бізнес-планів, оскільки результати таких досліджень дають змогу знизити ризики під час проектування управлінських рішень.

3. Прогнозування кон'юнктури ринку – це вивчення стану ринку, що формується певними факторами і виражається в конкретних показниках. Оскільки при різних обставинах один і той самий фактор може впливати по-різному на ситуацію, при аналізі й прогнозуванні особливе місце повинно бути надане векторному напрямку впливу кожного з них.

4. Ринок м'яса займає високу позицію серед товарних ринків, через те, що м'ясо є невід'ємною частиною раціону кожної людини, у якого не має відповідних товарівзамінників. М'ясні продукти є головним елементом державного стратегічного запасу, а галузь м'ясної та м'ясопереробної продукції має великий вплив на розвиток економіки України. Через те, що м'ясний ринок та ринок м'ясопродуктів в Україні становить значну частку, то пріоритетом у національній продовольчій політиці мають знаходитись розвиток та підвищення конкурентоспроможності національних підприємств галузі.

5. Найбільшим виробником м'яса птиці в Україні є ПАТ «Миронівський хлібопродукт» із часткою ринку 67%, ТОВ «Комплекс

Агромарс» – 10%, ТОВ «ПК «Дніпровський»» – 5%, корпорація «Агро-Овен» і ПАТ «Володимир-Волинська ПФ» – 6%. Станом на 01.03. 2018 р. чисельність птиці в Україні була 197 531,6 тис. голів, з яких у великих та середніх сільськогосподарських підприємствах – 115543,3 тис. голів. У 2017 р. лідер на ринку м'яса птиці в Україні отримав близько 80 % бюджетних дотацій. Такий розподіл бюджетних коштів є суперечливий до європейських стандартів державної фінансової підтримки і абсолютно розбалансовує розвиток галузі. За статистичними даними, у січні-лютому 2019 року всіма категоріями господарств вироблено 384,6 тис. Тонн м'яса всіх видів у забійній вазі, що вище рівня січня-лютого 2018 року на 0,6 тис. тонн. При цьому, виробництво яловичини та свинини зросло на 8,9% та на 1,6% відповідно, але м'яса птиці зменшилося на 2,5%.

6. Обсяги зовнішньої торгівлі м'ясом та м'ясопродуктами склав наступне: експорт зріс відносно січня-лютого 2018 р. на 67% і склав 42 тис. тонн; імпорт збільшився на 5% відповідно і склав 29 тис. тонн. У господарствах всіх категорій поголів'ям птиці збільшився на 2,4% відносно 01.03.2018 р. і склав 194,7 млн. голів. Із них в сільськогосподарських підприємствах кількість склала 112,6 млн. голів, що на 3,7% вище відповідного періоду минулого року. Що стосується господарств населення, то вони показали приріст поголів'я на 0,6%. Станом на 1 березня 2019 року чисельність птиці всіх видів в Україні склала 194736,6 тис. голів.

7. Лідируючі області: Вінницька – 27 197,5 тис. голів, Київська – 27099,9 тис. голів, Черкаська – 22942,5 тис. голів, Дніпропетровська – 18 085,6 тис. голів. У сільськогосподарських підприємствах чисельність склала 112569,8 тис. голів. Провідними є: Київська область – 20 675,2 тис. голів, Вінницька – 19740,4 тис. голів, Черкаська – 19038,2 тис. голів, Дніпропетровська – 14635,0 тис. голів.

8. Найбільш точно баланс м'яса птиці України (3.1) станом на 2020 р. відповідає варіант комбінації прогнозів під номером 4 та 8, оскільки саме вони мають мінімальне абсолютне відхилення від балансового рівняння.

Прогнозні значення агрегованих змінних «Виробництво», «Споживання», «Експорт» та «Імпорт» цих варіантів отримані за допомогою трендів. Прогнозування показників за балансовим методом означає, що агреговане виробництво м'яса птиці в Україні в 2020 році буде знаходитися в інтервалі 1295,10 до 1295,90 тис т, споживання буде на рівні 1023,14 тис т, експорт буде на рівні 390,83 тис т, імпорт буде на рівні 124,81 тис т.

Список використаних джерел

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / за ред. М.В. Присяжнюка, М.В. Зубця, П.Т. Саблука, В.Я. Месея-Веселяка, М.М. Федорова. – К. : ННЦІАЕ, 2012. – 1008 с.
2. Андрійчук В.Г. Сучасна аграрна політика: проблемні аспекти / Андрійчук В.Г., Зубець М.В., Юрчишин В.В. – К.: Аграрна наука, 2005. – 140 с.
3. Виробництво та реалізація окремих видів промислової продукції за переліком продукції ЄС для статистики виробництва (PRODCOM) [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Герболка Н.Л. Вивчення кон'юнктури вітчизняного ринку / Н.Л. Герболка, О.Л. Гром // Фармац. журн. – 2005. – № 4. – С. 87-92.
5. Горин М. Ф. З історії кон'юнктурних економічних досліджень в Україні (20-ті роки XX ст.) / М.Ф. Горин, В.І. Гринчуцький // Історія народ. госп-ва та екон. думки України. – 1998. – Вип. 30. – С. 181-187.
6. Державна фіскальна служба України сумарний обсяг імпорту та експорту у розрізі товарних позицій за кодами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/ms/f11>
7. Дослідження і прогнозування економічної кон'юнктури. Конспект лекцій для студентів спеціальності 8.050110 «Прикладна статистика» денної форми навчання / І. А. Серова, Т. С. Мирна. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. – 92 с.
8. Економетрія : навч. посіб. / за ред. А. Ф. Кабака, О. В. Проценка. – Одеса : НМЦО-ОДЕУ, 2003. – 562 с.
9. Іванова Л.О. Показники ринкової кон'юнктури / Л.О. Іванова. – Л.: Вид-во Львів. комерц. акад., 2004. – 19 с.
10. Казакова М. В. Анализ свойств производственных функций, используемых при декомпозиции экономического роста / М. В. Казакова

[Электронный ресурс]. – Режим доступа: <ftp://ftp.repec.org/opt/ReDIF/RePEc/rnp/wpaper/31.pdf>

11. Калетнік Г.М. Територіальна організація зернопродуктового комплексу регіону та напрями його удосконалення : монографія / Г.М. Калетнік, Т.Г. Пепа, В.М. Ціхановська. – Вінниця: Вінницька газета, 2011. – 180 с.
12. Карпов В.А. Конъюнктурные исследования потенциала рынка // Инвестирование экономики Украины в условиях рынка / В.А. Карпов. – Одеса: Інститут проблем ринку й економіко-екологічних досліджень НАН України, 1998. – 320 с.
13. Карпов В.А. Маркетинг: прогнозування кон'юнктури ринку: Навч. Посіб./ В.А. Карпов, В.Р. Кучеренко. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003 – 284 с.
14. Касьяненко, В. О. Моделювання та прогнозування економічних процесів. Конспект лекцій: навч. посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 185 с.
15. Кириленко І.Г. Формування ринку м'яса птиці в Україні: стратегія розвитку / І.Г. Кириленко // Економіка АПК. – 2019. – № 9. – С. 79-84.
16. Коваленко О. Ю. Методичні основи прогнозування фінансового стану підприємства // Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Серия «Экономика и управление». Том 24 (63). – 2011. – С. 35 -39.
17. Кондратьев Н. Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения: Избранные труды / Н. Д. Кондратьев. – М. : Экономика, 2002. – 767 с.
18. Кондратюк О.І. Стан і перспективи розвитку ринку м'яса птиці в умовах глобалізації / О.І. Кондратюк // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 6. – С. 37-42.
19. Конспект лекцій з курсу «Кон'юнктура товарних ринків» для студентів спеціальності 6.030507 «Маркетинг» / Укл.: В.В. Кузяк, Ю.Я. Добуш. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2013. – 200 с.

20. Кроніковський Д.О. Оптимізація розподілу ресурсів згідно системи контролінгу // Економічний форум. – 2015. – № 1. – С. 123-129. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2015_1_21
21. Кучеренко В.Р. Основи економічної кон'юнктури / В.Р. Кучеренко, В.А. Карпов. – К.: ЦНЛ, 2004. – 222 с.
22. Кучеренко В.Р. Проблеми кон'юнктурних досліджень ринків товарів і послуг. Монографія / В.Р. Кучеренко, В.А. Карпов, А.В. Андрейченко та ін. – Одеса, Атлант, 2010 – 161с.
23. Левшин М. Ф., Пономарёв В. В. Кон'юнктура світових товарних ринків – М, 2000 – 76с.
24. Левшин Ф.М. Мировой рынок: конъюнктура, цены и маркетинг. Монография / Ф.М. Левшин. – М. : Междунар. отношения, 1993. – 260 с.
25. Лихочвор В.В. Ринок м'яса птиці / В.В. Лихочвор, В.Ф. Петриненко, П.В. Іващук. – Львів: НВФ «Українські технології», 2015. – 624 с.
26. Орехов А. М. Методы экономических исследований / Учебное пособие для вузов. Учебники РУДН. Инфра-М, 2009. – 360 с.
27. Офіційний сайт агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://smida.gov.ua/>
28. Офіційний сайт асоціації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.candyindustry.com>.
29. Офіційний сайт державної підтримки українського експорту. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrexport.gov.ua>
30. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
31. Офіційний сайт Міністерства сільського господарства США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.usda.gov/wps/portal-/usda/usdahome>
32. Офіційний сайт статистики торгівлі для розвитку міжнародного бізнесу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.trademap.org/>

33. Перспективы развития пищевой отрасли в Украине [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.credit-rating.ua/ru/analytics/analytical-articles/12579/>
34. Подладчиков В. Н. Микроэкономика. Производственные функции / В. Н. Подладчиков [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://i.kpi.ua/podladchikov/-menu=micro-firm-2-.htm>
35. Пристрасті по м'ясу птиці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agrobusiness.com.ua/component/content/article/32-2012-05-11-22-31-13/526-2012-07-04-10-14-09.html>.
36. Проблеми кон'юктурних досліджень ринків товарів та послуг в Україні. Наукове видання / під науковим керівництвом і ред. д.е.н., проф. Кучеренка В.Р. – Одеса: «Атлант», 2010. – 164 с.
37. Проблеми кон'юктурних досліджень ринків товарів та послуг в Україні. Монографія / Під науковим керівництвом д.е.н., професора Ковальова А.І./ - Одеса: Атлант, 2010. – 266с.
38. Репке В. Конъюнктура / В. Репке. - М.: Финансовое вид-во НКФ СРСР, 1927 - 160 с.
39. Сарай, Н. І. Проблеми прогнозування фінансово-економічних показників в ході проведення фінансової діагностики підприємства // Інноваційна економіка. – 2011. – С. 131-135.
40. Світове і регіональне виробництво аграрної продукції : монографія / Саблук П.Т., Калієв Г.А., Власов В.І та ін. – К. : ННЦ ІАЕ, 2008. – 210с.
41. Скрипник А.В., Зінчук Т.Ю. Тенденції світового ринку м'яса птиці та ризики розвитку експортного потенціалу України / А.В. Скрипник, Т.Ю. Зінчук // Економіка АПК. — 2011. — № 9. — С. 139.
42. Титиевский В. Мировой рынок м'яса птиці: основные производители и потребители. Справка / В. Титиевский [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ria.ru/economy/20090519/171568829.html>

43. Україна и мировой рынок мяса птицы // PortsofUkraine. – 2012. – № 01 (113). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://portsukraine.com/node/2486>
44. Хелферт, Э. Техника фінансового анализа / Э. Хелферт; пер. с англ. – М. : Аудит, 1996. – 663 с.
45. Хоменко І.Б. Особливості інвестиційної діяльності ТНК в Україні // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2008. – № 1. – С. 71-77.
46. Черевко Є. В. Оптимальна фондоозброєність та початковий капітал/ Є. В. Черевко // Вісник соціально-економічних досліджень. – Одеса, ОДЕУ. – 2007. – № 26. – С. 359-365.
47. Шебаніна О.В. Формування і ефективний розвиток продовольчого комплексу АПК : монографія / О.В. Шебаніна. – К. : ННЦ ІАЕ, 2007. – 368 с.
48. Шкурупій О.В., Гончаренко В.В., Артеменко І.А. та ін. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. / За ред. О.В. Шкурупій. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.
49. Янковий В. О. Прогнозування зони беззбитковості інвестицій у хлібопекарську промисловість за допомогою виробничої функції / В. О. Янковий // Вісник соціально-економічних досліджень. – Одеса, ОДЕУ. – 2006. – № 22. – С. 410-414.
50. Янковой В. А. К проблеме оптимизации параметров производственных функций / В. А. Янковой // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. – Харків, 2016. – № 4 (11). – С. 122-126.